

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΟΥΛΙΩΤΕΣ

^ο Ο Βύρων παθαίνει έξαφνική χρίσι. Μιά φήμη που ἀναστατώνει τὸ Μεσολόγγι. Τὸ αἰματηρὸ δρέπα τοῦ Ὀπλεστασίου. Ο Σουλιώτης καὶ ὁ Οὐγγρος λοχίας. Μιὰ τρομερὴ μονομαχία. Ο φόνες τοῦ λοχαγοῦ Σάσσας. Τὰ ἐπακόλουθα τῆς τραγωδίας. Πᾶς σκεπτόταν ὡς Βύρων γιὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ π. κατ.

Μερικές δραματικές σηνήσες από την άγνωστη ζωή του Βύρωνος, μάς δείχνουν πώς καθαρά και πλ. εντόνο τὸν πολυύνθετο χαρακτήρα τοῦ Παιωτοῦ και συνάμα προσδέθουν λεπτομέρειες για τις τελευταίες ήμέρεις τῆς ζωῆς του στὸ Μεσολόγγι, δύον ἀφετούσες

Ίδον μερικά ἄπ' ὅπα γράφει στὸ βιβλίο του ὁ Ἰταλός κόμης Πέτρος Γκαύπτα (ἀδελφός τῆς περιφόρμως κόμησας Γκουνίτσολη, τῆς χωματικῆς φίλης τοῦ Ποικιλοῦ) ἀντισυνταγματάρχης τοῦ Ἑλληνικοῦ σώματος που είχε διοργανωθεῖ ἀπὸ τὸ Βύρωνα :

„Ηταν Φεβρουάριος τού 1824. Άπο πολλές μέρες ἔπεφτε βροχή, ή δοτία εμπόδιζε την Βιώσανα νά βγαινή εφίπτωσι σε περίπτωση. Ή στέρηση αὐτή εβλαττά την υγεία του και τὸν ἔιναι μελαγχολικό. Τὸν στενοχωροῦσαν μέσα στὶς σπίτι και τὰ ἀτέλεωτα παράπονα τὸν Σουλιώτων, που τὸν ἐκούραζαν μὲν ἀναφορες και ἀπιτηθείσες.»

Στις 15 τοῦ μηνὸς δὲ πτώσεαν νά βρῆ μᾶς στυγεῖς ἡμεῖς.
Στις 15 τοῦ βραδὸν ὁ κόμης Γκάμπα μπήκε στὸ δωμάτιον τὸν καὶ τὸν
θρόνος ἔξατλωμένων στὸ σοφά. "Ο κόμης ἐνόμισε δτὶ δ Βύρων ἐκο-
μόταν καὶ θέλησεν ν' ἀποσυρθῇ, ἀλλὰ αὐτὸς τὸν ἐκάλεσε κοντά
του, λέγοντας :

— "Εμπα μέσα, δὲν κοιμᾶμαι, ἀλλὰ καὶ δὲν νοιώθω τὸν ἕαυτό μου καλά.

Κουβέντιασαν μάλιστα για την έφεμοερδία που σπάνιωνταν να ιδρύονταν στο Μεσολόγγι. Όπου βρήκαν είχε φέρει από λόγοντη έγκαταστασία τυπογραφείων με Ελληνικά και ξένα στοιχεία και ήταν πιεστήριο. Εσυμφώνησαν να έβαζουν την έφεμοερδία σε πολλές γλώσσες για νάνα διαβάσται από τούς ξένους και δημιουργών το φιλελληνικό θεμά. Ο Βόρυς υπέσχεντά να γαρφαρά το κύριο άρθρο. Επειτα νούθεντος τό κέρι του διοδωμένο, σηκώθηκε από το κρεβάτι, ντυθήκε και πήγαν στο σπίτι του συνταγματάρχου Σταύρου. «Πρέσβε, γράψει στο Γκάμπα, καὶ συνταγματάρχης Πάρον καὶ ανακατευθήκε στήγη συνομιλία. Ήπιασε μνα πουκάλι χροι, μηλιάτη. Όταν δρύγια άπο τό δωμάτιο, τὸν ἄμφορον» Δέν είχαν άπομνοι κρού, πουγιάνια πολύ από τό σπίτι, διαν μὲ κατέφασσαν πράχατος ένας από τους ἀντρες τῆς φρουρᾶς, τους και μονάγγιγεις διότι διώνυσος κατελήφθαν από σπασμούς. Γύρισε άμεσως και τούτης η επιλογήν του σε κρεβάτια του και περιμπλοκών του πάτη μεταποίησε. Εγείρεται σπίτι απόθινη

νο από γιατρούς. Βίχε ξανασέως στας αισθητικές του, άλλη ήταν άσκητή εξηγήμενης. «Εμάθη από τους παρόντες διτιά ένων ναζιστών και απτευτεύονται με τὸν Πάρον, κρατώντας στο χέρι ένα ποτήρι μηλίτη άραιωμένο με νερό, ξέσαρνα ή δημητριακή του και το χρώμα του πρόσωπου του χάλασαν. Παραπονέθηκε διτιά τον είλε πιστεύει πόνος στο γόνατο και σηκώθηκε δύσκολα. Άλλα ματαίως έπρωτασθείο να πεπταστήσῃ. Τη στιγμή έκεινη ή λχωμάδα του γίνηκε μεγαλειώδεις και πέπειος στο κρεβάτι λιποθυμούς. «Ο Βίχε πέθενε πάντες άφαντοι και συγχαλυώνταν άπο στασιμών τύπων δυνατούς, μιστε διύλλαντρες πολὺν ωμαλέον, δ. χ. Ηλάρον και διά πνημάτων του Βασιλίτη μόλις καταθύμοναν νά τον συγκαρούν στο κρεβάτι. Ήθων άμεσως οι προσπλήθεντες γιατροί και καΐτεροι από τοιά τέταρτα συνήληση, ξανθιζόμενοι τις αισθησίες των και την μηλιά του. Παραποτάνοτάναν μόνο διτιά ένωνισθε μεγάλη άδιναμαμά. Μόλις μπόρεσε να μαλισήσῃ, δειχτήκε απαλλαγμένος από κάθε φόβο. «Έρθωτε μόνο, με πολλή άταραξία, ήταν πιθανόν ή προσβολή ανήτη γήρη συνέπειες υπανταγόρες.» — Μή ποτι το πλούσιων, ειπε. Μή νοιμάστε διτιά φοιτάμαι μήπως πεθάνω. «Εγώ δέν φοιτάμαι τό διάνταστο!»

Δεν είχε περάσει ούτε μισή ώρα, άπο τό περιστατικό αύτο, ότε μάτι τρομερή φήμη κατέπιε σε όλη την φιλέλληνας. Τούς ειδοποιήσαν ήταν οι Σουλαΐτες που ήταν στό Μεσοπόλη γείχαν σταύρασέ, ελάχι πάρει τ' άρματα τους κι' έπροκειτο νά μπούν στ' 'Οπλοστάσιο γιά να κυριεύουν τά κανόνια και τά πυρωμαχικά τών ζένων. 'Ετρεξαν οι φιλέλληνες έκει. 'Ο Πάρος διέταξε τους πυρωβολήτας τον Σώματος νά διπλασιούν. Τά κανόνια γεμίστηκαν και τοποθετήθηκαν έτοιμα 'προς βολήν κοντά στην είσοδο. Οι ωσούσοι έδιπλασιάσθηκαν.

Σὲ λίγο ἔγινε γνωστή ἡ ἀλήθεια. Ἰδοὺ τὶ εἰχε συμβεῖ, διποτ

τὰ διηγεῖται ὁ κόμης Γκάμπα

«Δύο Γερμανοί, έπειτα ἀπὸ γενναία κρασοποία, ἀπάντησαν στὸ δρόμο ἀπόσπασμα στρατιωτῶν ἐνόπλοι, ποὺ διευθυνόταν στὸ Ὀπλοστάσιο. Μόλις τοὺς εἶδαν οἱ δύο Γερμανοί, ἐνόμουσαν ὅτι ἐ-πρόσκειν νὰ ἔσπασται στάσις καὶ διέβλεψαν τὴν φήμην ἀγάπης σὲ δῆλη πόλη, ἐνὸς τοῦ ἀπόσπασμα ἐπήγανε απλῶν νᾶ ἀγάπης σεαυτῇ σὲ ἄλλο κατέληψαν. Οἱ δύο Γερμανοί, ποὺ ἐπροκάλεσαν δύο ἑκείνην τὴν ἀνόησιν, τὴν οὐρανὸν μὲν βρισκόμαστε στὸ Ὀπλοστάσιο μας, νά τρυπάσουν στὰ δωμάτια μας, καὶ καὶ σ' αὐτὴν τὴ κρεβατούμαρτα τοῦ Βύρωνος, φωνάζοντες δυοῖς ήδη στὸ περιστασίουν τὴ ζωὴν τοῦ καὶ τὴ κατοικία του. Γά καλή τους δύοις τύχῃ βρισκόμαστε ἐξω ἀπὸ τοῦ σπίτι τη στηγάνη ἐκείνη, ἀλλοιωτικά μᾶς ἔχοντας ἡ τρόπη να τετάσουμε ἀπὸ τοῦ παράσθιτον.

“Η κατάστασις τοι ἀρόδου Βύρωνος, την ἀλλή μέρα καλεύεσσε, ἀλλ᾽ ἡταν υἱώδες καὶ ἀδύνατος. Οι γατοί δέπειξαν γὰ τοῦ βάλλοντος βέβαιος στη μηλιγγα, πατήσαντον τοῦ δινούωθε βαρὸν τὸ κεφάλι του. ‘Η ἀσφάμαξις ἡταν γενναῖα. Μὲ κόπο ἐσταμάτησε τὸ τρέξιμο τοῦ αἵματος καὶ διοπήτης ἐλιποθήμησε. ‘Οταν συνῆλθε, δρύξις πάλιν ἐν τὸ στειεύεται, γὰ το πάθημά του, ἄλλα’ οι γατοί ἐστεκάσαν συλλογήμενοι, γατοί παλατεβαίνουν δια δια νέατα καλλί πορευόμενα, γά την πολύτιμη ζωὴν τοῦ Βύρωνος.

"Υστερό" ἀπὸ λίγες μέρες συνέβη στὸ Μεσολόγγι ἔνα δραματικὸ γεγονός που ἐλύπησε κατάκαρδα τὸν εὐαίσθητο Ποιητή.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς Σουλιώτες, φίλος τοῦ πεσόντος Μάρκου Μπότσαρη—και ὃ διτοὶ νήπιοι σύδι-
τότε πέδη τὰς διαταγάς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ—διπλω-
χγῆς ἀνδρείος καὶ γωνιστῶς, ἥθετ σὸν Ὀπλο-
στάσιον τοῦ σώματος τῶν φιλέλληνων, δηγνώντας
ἔνα νεαρὸν ἀντιψό τοι Μπότσαρη γιὰ νὰ τοῦ δεῖξῃ
τὰ κανόνια τοῦ εἰεκέ φέρεις δι Βίγον ἀπὸ τὴν Εὐ-
ώπητ, καὶ τ' ἄλλα πολεμαῖται δρυγανα.

Ένας ἀπὸ τοὺς ἔνοντας πυροβολητάς, ποὺ ἡ-
ταν φρουρός στὴν πόρτα τοὺς ὑστεραῖς ἐνά-
περνούσαν, λέγοντας δὲ ὃν δὲ ἐπετέπετο ἢ εἰσό-
δος. «Βύνων εἰλεῖς πράγματι δῶσε τὴν διαταρά-
υντα γάγ' ἡ ἀπομακρύνθη διώσεις τῆς διαφόρους περιθώ-
γους, ποὺ μὲ τὶς δροσίσεις τοὺς δικτυῶνται τις
ἀσκήσεις τῶν πυροβολητῶν.» Οὐ Σουλιώτης ἀπή-
τησε τοὺς ήταν γνωστὸς στὸν δρόχην καὶ δέλησ-
νά προσωρήν. Ο φρουρός—Οὐγγρός λογίας—δρ-
απές ἀπὸ τὸ οθέρνιο τὸ Σουλιώτη γάρ νὰ τὸν
βγάλῃ ἔξι μὲ τὸ στανεύ. Ο Σουλιώτης, ποὺ
τὸν πολὺ χερούναμος, φρένισε καὶ χτυπήσε
τὸν Οὐγγρό λογία, ὃ διποὺς, ἐπειδὴ ήταν διποὺς,

εκάπειος την φρουρά σε ροηναία.
Ο Γερμανός λοχαγός τού Πρωθυπουργού Σάσσε, (Διεισιδατικός της υπαρχίας της θράα κελήν), ακούγοντας τις φωνές, ἔτρεξε, και ἔπια είδε τὸ λοχία να μαλλώνη με τὸ Σουλιάτη, τὸν δέταξε ν τὸν συλλάβη, και τὴν ἴδια στιγμῇ ἐγγάγει καὶ ἀντὸς τὸ σπαῖ του.
Ο Σουλιάτης ἔκτησε τότε νὰ τὸν ἀφίσσονται νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Σάσσε, κρατώντας πάντα γυμνὸ τὸ σπάι, ἐπέμενε νὰ τὸν πάσι στὸ κρατητήριο, και μὲ τὸ πλατν τοῦ σπαθιοῦ τον ἔκτηπτησε μάιστα και τὸ Σουλιάτη στὸν τράχηλο. Τότε ὁ Σουλιάτης, μη μπορώντας πειά να συγκρατηθῆ, ἔτρεψετο τὸ γιαταίνον του και ἔτυπην δυνατά τὸ Σάσσε στ' ὑμίστερο μπράτσο, και σχεδόν του τί-
κοντος ἀπὸ τὸ σώμα!

κοψε από το σώμα !
Βλέποντας τό δολοχαγό του νά κινδυνεύει ο Ονυγρος λοχίας, ἐπρόσθιας, μὲν μάρ γενήσορ δέκνη, ὑπὸ μονίζει τὴν κοιλάτην ἔνδος ἀπὸ τὰ πιστόλια του Σουλιώτη καὶ νά κίνητο τὸ ἐναυσμόνα (ἅβιζοτι). "Άλλο" ὁ Σουλιώτης τραβάει τό ἄλλο πιστόλι, πυροβολεῖ, καὶ ὁ Σουλιώτης τηνέμονος ἀπὸ τρεις σφαῖρες στὸ κεφάλι, σωραζέσται κατὰ γύν νεκρός !

“Η φορεθή αυτή σημηνίει επιλύχτηκε μὲ ταχύτητα κινηματογραφική. Στό διάσωμα των πυροβολισμών τρέανται οι πυροβολητές, συνέλαβαν τό δούλινητή και τόν έλειπαντα στό πειθαρχείο.

Σέ λιγό, δύο τό δουλιώτικο απέκει μαζεύντηκε γύρω από τό Όπλαστάσιο τόν φιλελήνην, με φρονές, φορεθήσαντας νά βάλλουν φωτιά στό κτίριο και νά πραξέψη τους ξένους, ἀν δέν δημητραν ἀμέσως έλευσερο τό συμπατιωτή τους. Και οι φιλελήνης, γιά νά μη συμβούν χειρόστρεψα, θνάγκαστηκαν νά τόν άπωσαν.

Οι Σουλιώτες ἀπεφάσισαν τέλος, μετά τὸ ἐπεισόδιο αὐτό, γὰ φύγουν ἀπὸ τὸ Μεσο-

